

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

REKENINGKUNDE

NOVEMBER 2016

PUNTE: 300

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 19 bladsye 'n 15 bladsy-antwoordeboek.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees die volgende instruksies aandagtig deur en volg dit noukeurig.

1. Beantwoord AL die vrae.
2. 'n Spesiale ANTWOORDEBOEK word verskaf waarin jy AL die vrae moet beantwoord.
3. Toon AL die bewerkings om deelpunte te verdien.
4. Jy mag 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar gebruik.
5. Jy mag 'n donker potlood of blou/swart ink gebruik om die vrae te beantwoord.
6. Alle bewerkings moet tot EEN desimale punt getoon word, waar van toepassing.
7. Skryf netjies en leesbaar.

8. Gebruik die inligting in die tabel hieronder as 'n riglyn wanneer jy die vraestel beantwoord. Probeer om NIE daarvan af te wyk NIE.

VRAAG 1: 45 punte; 25 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
Vervaardiging	Bestuursrekeningkunde Begrippe Produksiekostestaat Gelykbreek-ontleding Bestuur van hulpbronne Interne beheer

VRAAG 2: 40 punte; 25 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
Rekonsiliasie, Ouderdomsanalise en BTW	Finansiële rekeningkunde Debiteureversoening Debiteure-ouerdomsanalise BTW-berekeninge Bestuur van hulpbronne Interne beheer

VRAAG 3: 70 punte; 40 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
Ouditverslag en Inkomstestaat	Finansiële rekeningkunde Begrippe Inkomstestaat Ouditverslag Bestuur van hulpbronne Vaste bates

VRAAG 4: 75 punte; 45 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
Kontantvloeistaat en Vertolking	Finansiële rekeningkunde Begrippe Kontantvloeistaat Vertolking van finansiële inligting Bestuur van hulpbronne Interne beheer

VRAAG 5: 30 punte; 20 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
Voorrade	Bestuursrekeningkunde Voorraadwaardasie Bestuur van hulpbronne Interne beheer

VRAAG 6: 40 punte; 25 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
Opstel van 'n Begroting	Bestuursrekeningkunde Kontantbegroting Berekeninge

VRAAG 1: VERVAARDIGING**(45 punte; 25 minute)****1.1 BEGRIPPE**

Gee EEN kostekategorie vir elk van die volgende beskrywings deur 'n kostekategorie uit die lys hieronder te kies. Skryf slegs die kostekategorie langs die vraagnommer (1.1.1–1.1.4) in die ANTWOORDEBOEK neer.

direkte materiaalkoste; direkte arbeidskoste; fabrieksbokoste;
administrasiekoste; verkoop- en verspreidingskoste

- 1.1.1 Salarisse wat aan kantoorwerkers betaal word
- 1.1.2 Koste van grondstof wat in die produksieproses gebruik word
- 1.1.3 Kommissie wat aan verkoops persone betaal word
- 1.1.4 Huur wat vir fabrieksgeboue betaal word (4 x 1) (4)

1.2 GUGU VERVAARDIGERS

Jy word van inligting voorsien met betrekking tot Gugu Vervaardigers vir die jaar geëindig 29 Februarie 2016. Die onderneming vervaardig handsakke in slegs een styl.

GEVRA:

- 1.2.1 Bereken die:
- Direkte arbeidskoste (8)
  - Direkte materiaalkoste (6)
- 1.2.2 Stel die Produksiekostestaat op. (8)
- 1.2.3 Die eienaar is bekommerd oor die produksievlak in 2016.
- Bereken die gelykbreekpunt vir 2016. (5)
  - Verduidelik of die eienaar bekommerd moet wees of nie. Verskaf syfers. (3)
- 1.2.4 Die eienaar is nie tevrede met die interne beheer oor die grondstof nie.
- Bereken die volgende ten opsigte van die grondstof (materiaal):
- Meter materiaal wat uit die stoorkamer gesteel word (5)
  - Meter materiaal wat in die fabriek vermors word (4)
- Verskaf 'n strategie om die interne beheer in ELKE geval hierbo te verbeter. (2)

INLIGTING:**A. Werkers betrokke by die vervaardigingsproses:**

GETAL WERKERS	LOON	VERDIENSTE PER WERKER	
5	Basies (normale loon)	R40 per uur	1 920 uur
	Oortyd	Basiese koers + 75%	90 uur
LET WEL: Aftrekkings: 8,5% van basiese loon Werkgewersbydrae: 11,5% van basiese loon			

B. Grondstof (materiaal):

Grondstof wat aangekoop word, word in 'n stoorkamer gehou voordat dit vir produksie aan die fabriek uitgereik word. Voorraad word volgens die geweegetegemiddelde-metode gewaardeer.

Stoorkamer-voorraadrekords:

	METER	TOTALE BEDRAG (R)
Saldo op 1 Maart 2015	1 350	131 500
Aankope:	5 400	584 000
Mei 2015	2 500	265 000
September 2015	2 900	319 000
Grondstof aan fabriek uitgereik	5 500	?
Voorraadsaldo op 29 Februarie 2016	940	?

C. Daar is geen goedere-in-bewerking-voorraad nie.

D. Ander koste vir die finansiële jaar (na al die aansuiwerings):

Fabrieksbokoste	Vaste koste	R343 340
Administrasiekoste	Vaste koste	R226 660
Verkoop- en verspreidingskoste	Veranderlike koste	R217 340

E. Addisionele inligting op 29 Februarie 2016:

- 4 200 handsakke is vervaardig en teen R450 elk verkoop.
- Totale verkope beloop R1 890 000.
- Totale veranderlike koste per eenheid was R300.
- 1,25 meter materiaal is gebruik om een handsak te maak.

VRAAG 2: REKONSILIASIE, OUDERDOMSANALISE EN BTW**(40 punte; 25 minute)**

2.1 Simply Handelaars verkoop goedere vir kontant en op krediet.

GEVRA:

2.1.1 Simply Handelaars het al hulle debiteure se telefoonnommers. Watter ander inligting behoort hulle te verkry voordat hulle kliënte toelaat om rekeninge te open? Noem TWEE punte met 'n rede in ELKE geval. (4)

2.1.2 **Verwys na Inligting A, B en C.**

Bereken:

- Die korrekte eindsaldo van die Debiteurekontrolerekening op 31 Oktober 2016 (6)
- Die korrekte bedrae deur debiteure verskuldig:
  - J Ramsay (D2)
  - W Smith (D3)
  - C Prince (D5) (12)

2.1.3 **Verwys na Inligting D.**

- Bereken die persentasie debiteure wat aan die kredietvoorwaardes voldoen. (4)
- Verduidelik TWEE maatreëls om debiteure-invordering te verbeter. (4)

INLIGTING:

A. Saldo van die Debiteurekontrolerekening op 31 Oktober 2016, R179 500 (voor aansuiwerings).

B. Debiteurelys op 31 Oktober 2016:

DEBITEURE	FOLIO	BEDRAG
M Coley	D1	R60 200
J Ramsay	D2	37 500
W Smith	D3	19 500
D Cummings	D4	42 000
C Prince	D5	3 900
TOTAAL		R163 100

C. Die volgende foute en weglatings moet in berekening gebring word:

- (a) 'n Faktuur vir R2 500 wat aan W Smith uitgereik is, is nie in die boeke van Simply Handelaars geboekstaaf nie.
- (b) Die totaal van die Debiteure-afslagjoernaal is as R20 100 in plaas van R21 000 na die Debiteure-kontrolerekening oorgeboek.

- (c) 'n Faktuur vir R4 300 wat aan C Prince uitgereik is, is foutiewelik na die rekening van J Ramsay oorgeboek.
- (d) Voorraad wat vir R5 100 aan C Prince verkoop is, is as 'n terugsending van goedere hanteer toe dit na die Debiteurgrootboekrekening van C Prince oorgeboek is.
- (e) 'n Tjek vir R8 350, wat oorspronklik van J Ramsay ter vereffening van skuld van R8 500 ontvang is, is deur die bank teruggestuur, gemerk V/T. Geen inskrywings is in die Debiteurgrootboek gemaak nie.
- (f) 'n Faktuur vir R3 600 wat aan W Smith uitgereik is, is korrek in die Debiteurejoernaal geboekstaaf, maar as R6 300 na sy rekening in die Debiteurgrootboek oorgeboek.
- (g) Die totaal wat in die KOJ vir korting toegestaan is, is met R500 te hoog aangegee.

D. Debiteure-ouderdomsanalise op 30 September 2016:

TOTAAL	TANS	30-60 DAE	61-90 DAE	MEER AS 90 DAE
201 200	35 300	23 300	76 700	65 900

Die krediettermyn is 60 dae.

2.2 BELASTING OP TOEGEVOEGDE WAARDE (BTW)

Die inligting hieronder het betrekking op Creamline Handelaars vir hulle tweemaande-BTW-tydperk geëindig op 31 Augustus 2016. Alle items is onderhewig aan 14% BTW.

GEVRA:

Bereken die bedrag ontvangbaar van of betaalbaar aan SAID vir BTW op 31 Augustus 2016. Dui aan of die bedrag ontvangbaar of betaalbaar is. (Jy mag 'n BTW-kontrolerekening opstel.)

(10)

INLIGTING:

A. Bedrag verskuldig aan SAID vir Julie 2016, R14 250.

B. Besonderhede ten opsigte van BTW vir Augustus 2016:

BESONDERHEDE	BTW UITGESLUIT	BTW	BTW INGESLUIT
Goedere aangekoop/Uitgawes betaal	R198 000		R225 720
Voorraad deur eienaar vir eie gebruik geneem		R2 940	
Terugsendings deur debiteure		R1 120	
Debiteurerekening afgeskryf	R9 500		
Totale verkope			R332 880

VRAAG 3: OUDITVERSLAG EN INKOMSTESTAAT**(70 punte; 40 minute)****3.1 BEGRIPPE**

Kies die korrekte term om elk van die volgende stellings te voltooi. Skryf slegs die term langs die vraagnommer (3.1.1–3.1.4) in die ANTWOORDEBOEK neer.

kontant en kontantekwivalente; bedryfsbate; niebedryfsbate; inkomste;
netto bedryfskapitaal; uitgawe; bedryfslas; niebedryfslas

- 3.1.1 Rente op 'n oortrokke bankrekening is 'n ...
- 3.1.2 Verbruiksgoedere voorhande is 'n ...
- 3.1.3 Die gedeelte van 'n lening wat gedurende die volgende finansiële jaar betaal moet word, word as 'n ... in die Balansstaat beskou.
- 3.1.4 Die verskil tussen bedryfsbates en bedryfslaste staan as ... bekend. (4 x 1) (4)

3.2 OUDITVERSLAG

Jy word voorsien van 'n uittreksel uit die ouditverslag van Fralezi Bpk.

GEVRA:

- 3.2.1 Aan wie is die ouditverslag gerig? (1)
- 3.2.2 Wie moet verseker dat die finansiële state opgestel en by die algemene jaarlikse vergadering voorgelê word? (1)
- 3.2.3 Kies die korrekte woord uit dié tussen hakies. Skryf die antwoord langs die vraagnommer (3.2.3) neer en verduidelik jou keuse.
Fralezi Bpk. het 'n (gekwalfiseerde/ongekwalfiseerde/weerhouding-van-mening-) ouditverslag ontvang. (2)
- 3.2.4 Verduidelik waarom die onafhanklike ouditeure na bladsy 11–29 in die verslag verwys het. (2)

INLIGTING:

Ons het die finansiële state nagegaan, soos uiteengesit op bladsy 11–29.

Na ons mening is die jaarlikse finansiële state 'n redelike weergawe, in alle wesenlike aspekte, van:

- Die finansiële posisie van Fralezi Bpk. op 30 Junie
- Die kontantvloei vir die jaar geëindig, in ooreenstemming met die Internasionale Finansiële Verslagdoeningstandaarde (IFRS) en soos vereis deur die Maatskappywet van Suid-Afrika

*Roux en Pieterse
Geoktrooieerde Rekenmeesters (GR)
Geregistreerde Rekenmeesters en Ouditeure
Schilbachstraat, Parys*

**LAAT HIERDIE BLADSY
BLANKO**

3.3 INKOMSTESTAAT

Jy word voorsien van inligting met betrekking tot Fralezi Bpk. vir die finansiële jaar geëindig 30 Junie 2016.

GEVRA:

Voltooi die Inkomstestaat vir die finansiële jaar.

(60)

INLIGTING:

Syfers geneem uit die Vooraansuiweringsproefbalans op 30 Junie 2016:

	R
Balansstaatrekeninge	
Verbandlening: Parys Bank	333 200
Bank (gunstig)	482 000
Debiteurekontrole	116 500
Handelsvoorraad	209 500
Voorsiening vir oninbare skulde	3 732
Nominale Rekeninge	
Verkope (min afslag)	4 777 300
Koste van verkope	?
Direkteursfooie	375 000
Salarisse en lone	365 540
Diverse uitgawes	?
Waardevermindering	124 260
Ouditfooie	23 000
Herstelwerk	100 000
Huurinkomste	101 900
Rente-inkomste	?
Oninbare skulde verhaal	10 540
Verpakkingsmateriaal	13 600
Advertensies	20 596
Verlies van rekenaar deur diefstal	9 300
Gewone aandeledividende	200 000

Aansuiwerings en addisionele inligting:

- A.** 'n Kredietnota gedateer 27 Junie 2016 wat vir R35 700 aan 'n debiteur uitgereik is, is nie geboekstaaf nie. Die kosprys van hierdie goedere is R21 000. Die goedere is in voorraad teruggeplaas.
- B.** Die onderneming stel die pryse van sy goedere teen 'n winsopslag van 70% op kosprys vas. Handelskorting van R297 200 is op fakture aan sekere debiteure toegestaan.
- C.** Pas die voorsiening vir oninbare skulde van debiteure tot 4% aan.

- D.** 'n Voorraadopname op 30 Junie 2016 het die volgende voorhande getoon:
- Handelsvoorraad, R225 500
  - Verpakkingsmateriaal, R3 700
- E.** 'n Verdere R7 250 is aan eksterne ouditeure verskuldig.
- F.** Rente op die lening word gekapitaliseer en is nog nie geboekstaaf nie. Die leningstaat op 30 Junie 2016 van Parys Bank toon 'n eindsaldo van R372 920.
- G.** Verbeteringe moet ten opsigte van 'n rekenaar wat op 31 Maart 2016 gesteel is, gemaak word.

Die boekhouer het die volgende bladsy in die Vastebateregister voltooi deur die verkeerde metode van waardevermindering te gebruik:

SUNCREST-REKENAAR	KOS-PRYS	WAARDE-VERMINDERING	BOEK-WAARDE
1 Julie 2014	R42 000		R42 000
30 Junie 2015		R8 400	R33 600
31 Maart 2016		R6 300	R27 300
Versekeringsuitbetaling	R18 000		
Verlies van rekenaar deur diefstal	R9 300		

Waardevermindering op hierdie bate moes teen 20% p.j. op die verminderdesaldo-metode bereken word.

- H.** Die maandelikse huur het nie gedurende die jaar verander nie. Die huurder het in April 2016 R6 000 vir herstelwerk aan die perseel betaal. Hy het dit van sy huur vir Mei 2016 afgetrek omdat die maatskappy vir herstelwerk verantwoordelik is. Die herstelwerk is nie geboekstaaf nie. Die huur vir Julie is in Junie 2016 ontvang en gedeponeer.
- I.** Advertensies bestaan uit 'n maandelikse kontrak met die plaaslike koerant vir die hele finansiële jaar. Advertensies is slegs vir 11 maande betaal. Die tarief op die kontrak is vanaf 1 April 2016 met R152 per maand verminder.
- J.** Netto wins na belasting is R504 000.

Gebruik die volgende persentasies om sekere ontbrekende syfers te bereken:

- Bedryfswins op verkope: 15%
- Inkomstebelastingkoers: 28% van netto wins

**LAAT HIERDIE BLADSY
BLANKO**

VRAAG 4: KONTANTVLOEISTAAT EN VERTOLKING (75 punte; 45 minute)

- 4.1 Kies 'n term uit KOLOM B wat by die beskrywing in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (4.1.1–4.1.4) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 4.1.5 E.

KOLOM A		KOLOM B	
4.1.1	Vermoë van die onderneming om al sy skuld af te betaal	A	hefboom
4.1.2	Vermoë van die onderneming om al sy korttermynskuld af te betaal	B	opbrengs op ekwiteit
4.1.3	Die voordeel wat aandeelhouers vir belegging in die maatskappy ontvang	C	solvensie
4.1.4	Die mate waartoe 'n maatskappy deur lenings gefinansier word	D	likiditeit

(4 x 1) (4)

4.2 REID BPK.

Jy word voorsien van inligting met betrekking tot Reid Bpk. vir die finansiële jaar geëindig 30 Junie 2016.

Waar finansiële aanwysers gevra word om jou antwoord te staaf, noem die finansiële aanwyser, die werklike syfer/verhouding/persentasie en neigings.

GEVRA:

- 4.2.1 Stel die volgende notas tot die Balansstaat op:

- Gewone aandelekapitaal (7)
- Behoue inkomste (9)

- 4.2.2 Bereken die volgende bedrae vir die Kontantvloeistaat:

- Verandering in lening (2)
- Inkomstebelasting betaal (4)

- 4.2.3 Voltooi die uittreksel uit die Kontantvloeistaat vir kontant en kontantekwivalente. (4)

- 4.2.4 Bereken die volgende finansiële aanwysers op 30 Junie 2016:

- Vuurproefverhouding (4)
- Skuld-ekwiteit-verhouding (3)
- % opbrengs op gemiddelde aandeelhouersbelang (OOAB) (5)
- Netto batewaarde per aandeel (NBW) (3)

4.2.5 Die maatskappy se likiditeit het verbeter. Haal DRIE finansiële aanwysers aan om hierdie stelling te staaf. (6)

4.2.6 Dividendbeleid:

- Verskaf berekeninge om die verandering in die dividend-uitbetalingsbeleid te toon. (4)
- Verduidelik waarom die direkteure besluit het om die beleid te verander. Noem EEN punt met syfers. (2)

4.2.7 Mary is die maatskappy se hoofbestuurder. Haar aandeelhouding is soos volg:

GETAL AANDELE	DATUM AANGEKOOP	% AANDEELHOUDING
420 000	10 Januarie 2015	46,7%

(a) Bereken Mary se % aandeelhouding op 1 Oktober 2015 ná die terugkoop van aandele. (4)

(b) Verduidelik hoe Mary deur die besluit om die aandele terug te koop, bevoordeel is. (2)

(c) Die onafhanklike ouditeur het uitgevind dat Mary die besluit om die aandele terug te koop, geneem het sonder om die direksie in kennis te stel.

Waarom behoort die onafhanklike ouditeur hieroor bekommerd te wees? (2)

4.2.8 Die Kontantvloeistaat toon vaste bates wat vir die bedrag van R4,5 miljoen aangekoop is.

- Noem TWEE hoofbronne van befondsing vir hierdie vaste bates met syfers (meer as R1 000 000 elk). (4)
- Toon vir ELKE bron aan of dit 'n goeie of slegte besluit was. Verduidelik jou keuse. Haal relevante finansiële aanwysers/syfers aan om jou mening te staaf. (6)

INLIGTING:

A. Aandelekapitaal en dividende:

- Op 1 Julie 2015 is 900 000 aandele reeds uitgereik.
- Op 1 Oktober 2015 is 75 000 gewone aandele van die boedel van 'n afgestorwe aandeelhouer teen R10,70 per aandeel teruggekoop.
- Op 1 April 2016 het die maatskappy 125 000 gewone aandele teen R10,80 per aandeel uitgereik.
- Die 2016 Kontantvloeistaat toon dividende betaal van R434 250.

B. Uittreksel uit Inkomstestaat vir die jaar geëindig 30 Junie 2016:

	R
Verkope	5 220 000
Koste van verkope	3 600 000
Bedryfswins	1 295 000
Inkomstebelasting	190 500
Netto wins na belasting	444 500

C. Uittreksel uit Balansstaat op 30 Junie:

	2016	2015
	R	R
Vaste bates (drawaarde)	17 420 950	14 683 300
Vaste deposito: Ken Bank	250 000	380 000
Bedryfsbates	1 015 000	456 000
Voorrade (slegs handelsvoorraad)	564 000	281 500
Handels- en ander ontvangbare bedrae (debiteure)	246 000	167 000
Kontant en kontantekwivalente	205 000	7 500
Aandeelhoudersbelang	10 050 750	9 540 000
Gewone aandeelkapitaal	?	9 180 000
Behoue inkomste	?	360 000
Lening: Barbie Bank	8 000 000	4 500 000
Bedryfslaste	635 200	1 479 300
Handels- en ander betaalbare bedrae	420 000	683 400
Aandeelhouders vir dividende	209 000	162 000
SAID: Inkomstebelasting	6 200	23 400
Bankoortrekking	-	610 500

D. Die volgende finansiële aanwysers is op 30 Junie bereken:

	2016	2015
Bedryfsverhouding	1,6 : 1	0,3 : 1
Vuurproefverhouding	?	0,1 : 1
Vorraadomsetsnelheid	8,5 keer	10 keer
Debiteure-invorderingsperiode	36 dae	43 dae
Krediteure-betalingsperiode	63 dae	63 dae
Solvensieverhouding	2,2 : 1	2,6 : 1
Skuld-ekwiteit-verhouding	?	0,5 : 1
Opbrenge op totale kapitaal aangewend (OOTKA)	8,2%	9,5%
Opbrenge op aandeelhoudersbelang (OOAB)	?	6,2%
Verdienste per aandeel (VPA)	51 sent	58 sent
Dividende per aandeel (DPA)	55 sent	35 sent
Netto batewaarde per aandeel (NBA)	?	1 060 sent
Markprys	1 000 sent	1 030 sent
Rentekoers op lenings	12%	12%

VRAAG 5: VOORRADE**(30 punte; 20 minute)****5.1 VOORRAADWAARDASIE**

Matrix Handelaars verkoop drie verskillende soorte skootrekenaars: Lexus, Granite en Vision. Hulle gebruik die periodieke voorraadstelsel en die spesifieke identifikaasietegniek om voorraad te waardeer.

GEVRA:

5.1.1 Verduidelik die volgende waardasietegnieke:

- EIEU (2)
- Spesifieke identifikaasietegniek (2)

5.1.2 Bereken die kosprys per skootrekenaar voorhande op 1 Oktober 2015. (2)

5.1.3 Bereken die waarde van die eindvoorraad op 30 September 2016. (9)

INLIGTING:

Die volgende inligting het betrekking op die jaar geëindig 30 September 2016:

A. Aanvangsvoorraad:

DATUM	MODEL	EENHEDE	KOSPRYS PER EENHEID	TOTAAL
1 Okt. 2015	Lexus	118	?	R413 000

B. Aankope en terugsendings:

DATUM	MODEL	EENHEDE	KOSPRYS PER EENHEID	TOTAAL
AANKOPE:				
Des. 2015	Granite	410	R3 750	R1 537 500
Mrt. 2016	Vision	630	R4 650	R2 929 500
TERUGSENDINGS:				
Mrt. 2016	Vision	20	R4 650	(R93 000)
Netto aankope				R4 374 000

C. Verkope vir die jaar:

MODEL	EENHEDE	BEDRAG
Lexus	118	R598 850
Granite	356	R2 229 375
Vision	502	R4 247 775
		R7 076 000

5.2 BESTUUR VAN VOORRADE

Jy word voorsien van inligting uit die boeke van Kyle Kantoortoerusting vir die jaar geëindig 29 Februarie 2016. Die onderneming verkoop kantoorlessenaars, stoele en drukkers.

Kyle het sekere besluite aan die begin van die 2016 finansiële jaar geneem.

GEVRA:

Verskaf relevante syfers vir AL die vrae hieronder.

5.2.1 Lessenaars:

- Watter besluit het Kyle geneem ten opsigte van die verkoopprijs van die lessenaars? (2)
- Hoe het hierdie besluit die onderneming beïnvloed? Noem TWEE punte. (4)

5.2.2 Stoele:

Was dit 'n goeie idee van Kyle om 'n goedkoper verskaffer van stoele te kry? Verduidelik TWEE punte. (5)

5.2.3 Drukkers:

Kyle het die verkoopprijs van drukkers in die 2016 finansiële jaar heelwat verlaag in reaksie op 'n nuwe mededinger wat dieselfde model teen R1 200 verkoop.

Op grond van die inligting hieronder, verskaf TWEE afsonderlike voorstelle aan Kyle om in 2017 die wins op drukkers te verbeter. (4)

INLIGTING:

	LESSENAARS		STOELE		DRUKKERS	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Bestellings van kliënte ontvang	300	370	770	730	925	615
Bruto eenhede verkoop	300	365	770	730	725	615
Terugsendings deur klante	0	5	90	0	15	15
Verkoopprijs	R2 520	R1 920	R490	R714	R975	R1 326
Kosprijs	R1 400	R1 200	R350	R510	R780	R780
Winsopslag-%	80%	60%	40%	40%	25%	70%
Bruto wins	R336 000	R259 200	R95 200	R148 920	R138 450	R327 600
Vorraadomsetsnelheid	6,0	7,2	4,0	4,0	11,8	10,0

VRAAG 6: OPSTEL VAN 'N BEGROTING**(40 punte; 25 minute)**

Jy word voorsien van inligting met betrekking tot Mayhem (Edms.) Bpk.

GEVRA:**6.1 Verwys na Inligting G.**

6.1.1 Identifiseer TWEE items wat die boekhouer foutiewelik in die Kontantbegroting opgeteken het. (2)

6.1.2 Identifiseer TWEE items in die Kontantbegroting wat NIE in 'n Geprojekteerde Inkomstestaat sou verskyn NIE. (2)

6.2 Voltooi die Debiteure-invorderingskedule vir Oktober 2016. (9)

6.3 Bereken die ontbrekende bedrae wat deur **(a)** tot **(d)** in die Kontantbegroting aangedui word. (18)

6.4 Die direkteure het die begrote syfers vir September 2016 met die werklike syfers vergelyk.

	BEGROTE	WERKLIK
Verkope	R288 000	R489 600
Salarisse: Verkoopspersone	R40 000	R12 000
Kommissie: Verkoopspersone	R0	R66 150
Verpakkingsmateriaal	R14 400	R17 280

6.4.1 Die direkteure het die metode van betaling aan die verkoopspersone verander. Verduidelik hoe dit die verkoopspersone en die onderneming bevoordeel het. Haal syfers aan. (4)

6.4.2 Die direkteure is nie bekommerd oor die oorbesteding aan verpakkingsmateriaal nie. Verduidelik waarom dit die geval is. Haal syfers of berekeninge aan. (5)

INLIGTING:**A. Geprojekteerde Inkomstestaat:**

Inligting geneem vir die drie maande geëindig 31 Oktober 2016:

	AUGUSTUS	SEPTEMBER	OKTOBER
	R	R	R
Verkope	252 000	288 000	?
Koste van verkope	?	(160 000)	?
Huurinkomste	?	?	12 960
Korting ontvang	3 600	4 000	?
Waardevermindering	5 400	5 400	5 400
Oninbare skulde	2 800	3 350	?
Rente op lening	6 875	6 875	?

B. Verkope:

- Verkope sal na verwagting in Oktober 2016 met 15% toeneem.
- Kredietverkope maak 60% van totale verkope uit.
- Die winsopslagspersentasie is 80% op kosprys.

C. Debiteure-invordering:

- 50% word in die maand van verkope ingevorder.
- 40% word ingevorder in die maand wat op die maand van verkope volg.
- 7% word twee maande na verkope ingevorder.
- 3% word as oninbaar afgeskryf.

D. Aankope:

- Alle voorraadaankope is op krediet.
- Voorraad word in die maand van verkope vervang. 'n Basisvoorraad word gehandhaaf.
- Krediteure word twee maande ná aankope betaal, onderhewig aan 'n 4%-korting.

E. Direkteursfooie:

- Die onderneming het drie direkteure wat dieselfde maandelikse fooi verdien.
- Een van die direkteure het op 30 September 2016 bedank.
- Die oorblywende direkteure sal vanaf 1 Oktober 2016 'n verhoging van 35% in hul maandelikse fooi ontvang.

F. Lening:

- Die lening is op 30 September 2016 met R52 800 verminder.
- Rente teen 12,5% p.j. is elke maand betaalbaar en word nie gekapitaliseer nie.

G. Uittreksel uit die Kontantbegroting soos deur die boekhouer opgestel:

	SEPTEMBER 2016	OKTOBER 2016
	R	R
ONTVANGSTE		
Kontantverkope	(a)	132 480
Kontant van debiteure	155 280	?
Huurinkomste	12 000	12 960
Korting ontvang	3 600	5 600
Vaste deposito	56 000	0
BETALINGS		
Betalings aan krediteure	156 000	(b)
Direkteursfooie	216 000	(c)
Salarisse van verkoops persone	40 000	40 000
Terugbetaling van lening	52 800	0
Rente op lening	6 875	(d)
Afleweringskoste	27 500	27 500
Ouditfooie	60 000	0
Oninbare skulde	3 200	3 600
Waardevermindering	17 400	17 400

SENTRUMNOMMER

--	--	--	--	--	--	--	--

EKSAMENNOMMER

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

REKENINGKUNDE

GRAAD 12

NOVEMBER 2016

SPESIALE ANTWOORDEBOEK

VRAAG	PUNTE	PARAAF	MOD.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
TOTAAL			

Hierdie antwoordeboek bestaan uit 15 bladsye.

Plakker

VRAAG 1

1.1

1.1.1	
1.1.2	
1.1.3	
1.1.4	

4

1.2.1

Bereken direkte arbeidskoste.
Bereken direkte materiaalkoste.

8

6

1.2.2

Produksiekostestaats vir die jaar geëindig 29 Februarie 2016:

Primêre koste	
Produksiekoste van klaarprodukte	

8

1.2.3 **Bereken die gelykbreekpunt vir 2016.**

--	--

5

Verduidelik of die eienaar bekommerd moet wees of nie. Verskaf syfers.

--	--

3

1.2.4 **Die eienaar is nie tevrede met die interne beheer oor die grondstof (materiaal) nie.**

	STOORKAMER: Grondstof gesteel	FABRIEK: Grondstof vermors
BEREKENING: meter materiaal		
STRATEGIE		

11

TOTALE PUNTE
45

VRAAG 2

2.1.1 Simply Handelaars het al hulle debiteure se telefoonnommers. Watter ander inligting behoort hulle te verkry voordat hulle kliënte toelaat om rekeninge te open? Noem TWEE punte met 'n rede in ELKE geval.

	Inligting om te verkry	Rede
Punt 1		
Punt 2		

4

2.1.2 Bereken die korrekte eindsaldo van die Debiteurekontrolerekening op 31 Oktober 2016.

6

Bereken die korrekte bedrae deur debiteure verskuldig.

	Berekeninge	Saldo
J Ramsay (D2)	37 500	
W Smith (D3)	19 500	
C Prince (D5)	3 900	

12

2.1.3 **Bereken die persentasie debiteure wat aan die kredietvoorwaardes voldoen.**

4

Verduidelik TWEE maatreëls om debiteure-invordering te verbeter.

4

2.2 **Bereken die bedrag ontvangbaar van of betaalbaar aan SAID vir BTW op 31 Augustus 2016.**

Ontvangbaar/Betaalbaar:

10

TOTALE PUNTE
40

VRAAG 3

3.1

3.1.1	
3.1.2	
3.1.3	
3.1.4	

4

3.2 **LOUDITVERSLAG**

3.2.1

Aan wie is die ouditverslag gerig?

1

3.2.2

Wie moet verseker dat die finansiële state opgestel en by die algemene jaarlikse vergadering voorgelê word?

1

3.2.3

Fralezi Bpk. het 'n (gekwalifiseerde/ongekwalifiseerde/weerhouding-van-mening-) ouditverslag ontvang.

Verduidelik jou keuse.

2

3.2.4

Verduidelik waarom die onafhanklike ouditeure na bladsy 11–29 in die verslag verwys het.

2

VRAAG 4

4.1

4.1.1			
4.1.2			
4.1.3			
4.1.4			

4

4.2.1 **GEWONE AANDELEKAPITAAL:****GEMAGTIGDE AANDELEKAPITAAL**

1 500 000 gewone aandele

UITGEREIKTE AANDELEKAPITAAL

900 000	Gewone aandele op 1 Julie 2015	9 180 000	
			7

BEHOUE INKOMSTE:

Saldo op 1 Julie 2015	360 000	
Netto wins na belasting	444 500	
Saldo op 30 Junie 2016		9

4.2.2

Bereken die verandering in lening vir die Kontantvloeistaat.		
<table border="1" style="width: 50px; height: 20px; margin-left: auto;"> <tr><td style="width: 100%; height: 10px;"> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;">2</td></tr> </table>		2
2		

Bereken die inkomstebelasting betaal vir die Kontantvloeistaat.		
<table border="1" style="width: 50px; height: 20px; margin-left: auto;"> <tr><td style="width: 100%; height: 10px;"> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;">4</td></tr> </table>		4
4		

4.2.3

Netto verandering in kontant en kontantekwivalente		
<table border="1" style="width: 50px; height: 20px; margin-left: auto;"> <tr><td style="width: 100%; height: 10px;"> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;">4</td></tr> </table>		4
4		

4.2.4

Bereken die vuurproefverhouding op 30 Junie 2016.		
<table border="1" style="width: 50px; height: 20px; margin-left: auto;"> <tr><td style="width: 100%; height: 10px;"> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;">4</td></tr> </table>		4
4		

Bereken die skuld-ekwiteit-verhouding op 30 Junie 2016.		
<table border="1" style="width: 50px; height: 20px; margin-left: auto;"> <tr><td style="width: 100%; height: 10px;"> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;">3</td></tr> </table>		3
3		

Bereken die % opbrengs op gemiddelde aandeelhoudersbelang (OOAB) vir die jaar geëindig 30 Junie 2016.		
<table border="1" style="width: 50px; height: 20px; margin-left: auto;"> <tr><td style="width: 100%; height: 10px;"> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;">5</td></tr> </table>		5
5		

Bereken die netto batewaarde per aandeel (NBW) op 30 Junie 2016.		
<table border="1" style="width: 50px; height: 20px; margin-left: auto;"> <tr><td style="width: 100%; height: 10px;"> </td></tr> <tr><td style="text-align: center;">3</td></tr> </table>		3
3		

4.2.5 Die maatskappy se likiditeit het verbeter. Haal DRIE finansiële aanwysers aan om hierdie stelling te staaf. Verskaf syfers en neigings.

6

4.2.6 Verskaf berekeninge om die verandering in die dividend-uitbetalingsbeleid te toon.

4

Verduidelik waarom die direkteure besluit het om die beleid te verander. Noem EEN punt met syfers.

2

4.2.7 (a) Bereken Mary se % aandeelhouding op 1 Oktober 2015 ná die terugkoop van aandele.

4

(b) Verduidelik hoe Mary deur die besluit om die aandele terug te koop, bevoordeel is.

2

(c) Die onafhanklike ouditeur het uitgevind dat Mary die besluit om die aandele terug te koop, geneem het sonder om die direksie in kennis te stel. Waarom behoort die onafhanklike ouditeur hieroor bekommerd te wees?

2

4.2.8 Die Kontantvloeistaat toon vaste bates wat vir die bedrag van R4,5 miljoen aangekoop is.

Hoofbronne van befondsing met syfers (meer as R1 000 000 elk)	Goeie/Slegte besluit	Verduideliking met finansiële aanwysers/syfers
Bron 1:		
Bron 2:		

10

TOTALE PUNTE
75

VRAAG 5**5.1 VOORRAADWAARDASIE**

5.1.1 **Verduidelik die EIEU-waardasiemetode.**

Verduidelik die spesifieke-identifikasie-waardasiemetode.

4

5.1.2 **Bereken die kosprys per skootrekenaar voorhande op 1 Oktober 2015.**

2

5.1.3 **Bereken die waarde van die eindvoorraad op 30 September 2016.**

9

5.2 BESTUUR VAN VOORRADE

5.2.1

Watter besluit het Kyle geneem ten opsigte van die verkoopprys van die lessenaars? Verskaf syfers.

2

Hoe het hierdie besluit die onderneming beïnvloed? Noem TWEE punte. Verskaf syfers.

4

5.2.2

Was dit 'n goeie idee van Kyle om 'n goedkoper verskaffer van stoele te kry?
JA/NEE: _____
Verduidelik TWEE punte. Verskaf syfers.

5

5.2.3

Op grond van die gegewe inligting, verskaf TWEE afsonderlike voorstelle aan Kyle om in 2017 die wins op drukkers te verbeter.
Voorstel 1 (met syfers):

Voorstel 2 (met syfers):

4

TOTALE PUNTE
30

VRAAG 66.1.1 **TWEE items wat foutiewelik in die Kontantbegroting opgeteken is:**

--

2

6.1.2 **TWEE items in die Kontantbegroting wat NIE in 'n Geprojekteerde Inkomstestaat sou verskyn NIE:**

--

2

6.2 **DEBITEURE-INVORDERINGSKEDULE**

MAANDE	KREDIETVERKOPE	SEPTEMBER	OKTOBER
Julie	120 000	8 400	
Augustus	151 200	60 480	
September	172 800	86 400	
Oktober			
		155 280	

9

6.3 **BEDRAE VIR DIE KONTANTBEGROTING**

BEWERKINGS		BEDRAG
(a)	Kontantverkope vir September	
(b)	Betalings aan krediteure vir Oktober	
(c)	Direkteursfooie vir Oktober	
(d)	Rente op lening vir Oktober	

18

6.4.1 Die direkteur het die metode van betaling aan die verkoops persone verander.

Verduidelik hoe dit die verkoops persone bevoordeel het. Haal syfers aan.

Verduidelik hoe dit die onderneming bevoordeel het. Haal syfers aan.

4

6.4.2 Die direkteur is nie bekommerd oor die oorbesteding aan verpakkings materiaal nie. Verduidelik waarom dit die geval is. Haal syfers of berekeninge aan.

5

TOTALE PUNTE
40

TOTAAL: 300

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

REKENINGKUNDE NOVEMBER 2016 MEMORANDUM

PUNTE: 300

NASIENBEGINSELS:

1. Strafpunte vir vreemde items is slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde-item-strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbelpenaliserings toegepas nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Volpunte vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.
4. Indien 'n vooraansuiweringssyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie).). Let op: Indien bedrae vir komponente van bewerkings in memo aangedui word, dra dit nie ook by tot die metodepunt vir die finale antwoord nie b.v. R715 500 in V1.2.1 sal 2 punte in finale antwoord wees, nie 3 nie.
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
7. Hierdie memorandum is nie vir verspreiding in die publiek nie, omdat sekere items dalk verkeerd gehanteer is. Aanpassings is gemaak a.g.v. sekere vrae.
8. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie.
9. Waar metodepunte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.
10. 'Bewerking' beteken 'Kontroleer bewerking. 'Een deel korrek' beteken 'Bewerking & een deel korrek'.
Let op: Kontroleer bewerking beteken moet +, –, x of + per memo wees, maak sommige items kan + of – wees soos Voorsiening vir oninbare skulde aansuiwering.
11. Waar metodepunte toegeken word, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat gedeeltelik foutief is nie. In sulke gevalle, moet nie die metodepunt toeken nie. Dui deur middel van .
12. Wees bedag daarop dat party kandidate geldige alternatiewe buite die memorandum verskaf.
13. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

Hierdie memorandum bestaan uit 15 bladsye.

VRAAG 1

1.1

1.1.1	Administrasiekoste ✓ Aanvaar herkenbare afkortings
1.1.2	Direkte materiaalkoste ✓
1.1.3	Verkoop- en verspreidingskoste ✓
1.1.4	Fabrieksbokoste ✓

4

1.2.1

Bereken direkte arbeidskoste.

Een deel korrek   Een deel korrek   Een deel korrek   een deel korrek; moet x 5 wees

384 000 ✓✓   31 500 ✓✓✓   44 160 ✓✓   ✓

(1 920 x 5 x R40) + (90 x 5 x 70) + (384 500 x 11,5%) = 459 660

OF

76 800   6 300   8 832

5 x [(1920 x 40) + (90 x 70)] + (76 800 x 11,5%) = 459 660

Een punt   Een punt   Een punt   Een m/punt

Een m/punt   Een m/punt   Een m/punt   een deel korrek; moet x 5 wees

Een deel korrek   Een deel korrek   Een deel korrek

Bereken direkte materiaalkoste.

R106,00 vier punte
715 500 twee punte

131 500 ✓ + 584 000 ✓ x 5 500 ✓ = 583 000 ✓ Een deel korrek

1 350 ✓ + 5 400 ✓
6 750 twee punte

OF Totaal VK – DAK – V&VK

1 260 000 twee punte   sien 1.2.1 een metode punt   twee punte   een metode punt een deel korrek

[4200 x 300] – 459 660   – 217 340   = 583 000

OF BV + A – (KVV x R106) – (Diefstal x R106)

een punt   een punt   twee punte   een punt   een metode punt; een deel korrek

131 500 + 584 000 – 99 640   – 32 860   = 583 000

8

6

1.2.2

Produksiekostestaar vir die jaar geëindig 29 Februarie 2016:

Geen afkortings aanvaarbaar

*✓ Direkte materiaalkoste (hoef nie eerste te wees nie)	Sien 1.2.1	583 000	✓
*✓ Direkte arbeidskoste	Sien 1.2.1	459 660	✓
Primêre koste	Indien DMK + DAK	1 042 660	✓
*✓ Fabrieksbokoste		343 340	✓
Produksiekoste van klaarprodukte	Bewerking een deel korrek	1 386 000	✓

8

*Moet korrek geplaas word om die punt vir besonderhede te verdien; metode punt vir bedrae word onafhanklik gemerk

1.2.3 Bereken die gelykbreekpunt vir 2016.

$$\begin{array}{r}
 \text{570 000 twee punte} \\
 343\,340 \checkmark + 226\,660 \checkmark \\
 \hline
 450 \checkmark - 300 \checkmark \\
 \hline
 150 \text{ twee punte}
 \end{array}$$

= 3 800 eenhede Een deel korrek; kan nie negatief wees nie; kan nie R of sent wees nie

5

Verduidelik of die eienaar bekommerd moet wees of nie. Verskaf syfers.

Ja/Nee is deel van die verduideliking (Geen punte)

Kommentaar wat GBP met produksievlakke vergelyk

Vergelykende syfers (Verwys na bg. Antwoord; moet GBP met produksie vergelyk)

Moontlike antwoorde:

- Die eienaar behoort nie bekommerd te wees nie aangesien hulle 400 eenhede (4 200 – 3 800) meer as die gelykbreekpunt geproduseer het.
- Die eienaar behoort bekommerd te wees aangesien die onderneming (4 200 – 3 800) slegs 400 eenhede meer as die gelykbreekpunt geproduseer het
- Die eienaar behoort bekommerd te wees want hulle sal slegs op 400 eenhede 'n wins maak.

3

1.2.4 Die eienaar is nie tevrede met die interne beheer oor die grondstof (materiaal) nie.

	STOORKAMER: Grondstof gesteel	FABRIEK: Grondstof vermors
BEREKENING: Meter materiaal	<p>6 750 twee punte</p> $1\,350 \checkmark + 5\,400 \checkmark$ $- 5\,500 \checkmark - 940 \checkmark$ $= 310 \text{ meter } \checkmark$ <p>Een deel korrek Antwoord moet minder as 6 750 wees</p> <p>Totaal: 5 punte</p>	<p>twee punte vir beide 4 200 x 1,25</p> $5\,500 \checkmark - 5\,250 \checkmark \checkmark$ $= 250 \text{ meter } \checkmark$ <p>Een deel korrek</p> <p>OF</p> <p>200 eenhede twee punte een punt een m/punt $[(5\,500 / 1,25) - 4\,200] \times 125 = 250 \text{ m}$ 4 400 meter een punt Antwoord moet minder as 5 500 wees</p> <p>Totaal: 4 punte</p>
STRATEGIE Een punt elk ☒ ☒ Wees bedag op alternatiewe geldige antwoorde.	<p>Verbeter fisiese sekuriteit./ Gereelde voorraadopnames. /</p> <p>Voorman toesig te hou / te teken / rekenskap te gee vir alle materiale van die stoorkamer geneem / verdeling van pligte.</p>	<p>Lei werkers op vir beter doeltreffendheid/</p> <p>Gebruik nuutste toerusting (nuwe tegnologie)/</p> <p>Gebruik template om materiaal te sny om afvalmateriaal te beperk / herwin die afvalmateriaal</p> <p>Verbeter toesig. Moet nie diefstal aanvaar nie.</p>

11

TOTALE PUNTE
45

VRAAG 2

2.1.1 Simply Handelaars het al sy debiteure se telefoonnommers. Watter ander inligting behoort hulle te verkry voordat hulle kliënte toelaat om rekeninge te open? Noem TWEE punte met 'n rede in ELKE geval.

Moet nie telefoonnommer aanvaar nie
Kan twee punte toeken indien besonderhede of inligting & rede in dieselfde sin is

	Inligting om te verkry ✓ ✓	Rede ✓ ✓
Punt 1	Salarisadviesstrokie / bewys van inkomste	Om kredietlimiete vir elke maandelike debiteur vas te stel Om bekostigbaar te bepaal
Punt 2	Bewys van verblyf / Adres	Om debiteure op te spoor wat nie aan kredietterme en -voorwaardes voldoen nie/ Om denkbeeldige debiteure te vermy/ Om 'n behoorlike agtergrondstudie van elke nuwe debiteur te doen Konstante herinneringe van bedrae verskuldig Om te verseker dat rekeningstaat aan korrekte adres gestuur word
OF	Kontakbesonderhede van familie / vriend	Om die debiteur op te spoor indien ander besonderhede foutief is / verander het
OF	Bankstaat / saldo	Om te kontroleer hoe die debiteur sy finansies bestuur
OF	Identiteitsdokument	Verseker dat korrekte persoonlike besonderhede van klant op rekord is
OF	Kredietverwysings / Krediet geskiedenis	Om te kontroleer dat daar nie aan slegte debiteure verkoop word nie. Om kredietwaardigheid te kontroleer
OF	Epos adres	Tydige kommunikasie van rekeningstaat

4

2.1.2 Bereken die korrekte eindsaldo van die Debiteurekontrolerekening op 31 Oktober 2016.

179 500 ✓ + 2 500 ✓ – 900 ✓✓ + 500 ✓ = 181 600 ✓ Een deel korrek
(21 000 – 20 100) Tekens kan nie omgeruil wees nie, aangesien dit Dt. / Kt. is

OF T-rekening met bedrae aan korrekte kant

Debiet (plus)	Krediet (minus)
179 500	*900
2 500	181 600
500	*OF 21 000 krediet met 20 100 debiet

6

Bereken die korrekte bedrae deur debiteure verskuldig.

	Berekeninge	Saldo
J Ramsay (D2)	8 500 twee punte 37 500 – 4 300 ✓ + 8 350 ✓ + 150 ✓	* ☒ 41 700
W Smith (D3)	+ 3 600 – 6 300 beide vir twee punte 19 500 + 2 500 ✓ – 2 700 ✓ ✓	* ☒ 19 300
C Prince (D5)	10 200 twee punte 3 900 + 4 300 ✓ + 5 100 ✓ + 5 100 ✓	* ☒ 18 400

*Een deel korrek vir metode punt

12

2.1.3

Bereken die persentasie debiteure wat aan die kredietvoorwaardes voldoen.

58 600 two marks

$$\frac{35\ 300 \checkmark + 23\ 300 \checkmark}{201\ 200 \checkmark} \quad \text{OF} \quad \frac{142\ 600}{201\ 200} = 70,9\%$$

= 29,1 % Een deel korrek
Aanvaar 29%

$$100\% - 70,9\% = 29,1\%$$

OF $17,5\% + 11,6\% = 29,1\%$

4

Verduidelik TWEE maatreëls om debiteure-invordering te verbeter.

Enige TWEE relevante maatreëls ✓✓ ✓✓ **Deelpunte vir onduidelike/onvolledige antwoorde**

Moontlike antwoorde vir twee punte: Aanvaar alternatiewe geldige antwoorde

- Maandelikse state moet betyds uitgestuur / betyds ge-epos word.
- Bied hoër kortings aan vir vroeë betalings.
- Voeg rente op agterstallige rekening by.
- Moenie aan debiteure verkoop wat hul kredietlimiete oorskry nie / nie op datum met betalings nie.
- Stuur SMS-herinneringe aan debiteure.
- Verkry dienste van 'n prokureur of skuld invorderaar / dagvaar debiteur.
- Moedig debietorder betalings deur debiteure aan.

Moontlike antwoorde vir een punt: Rente / korting / SMS /

Geen punt vir: Kry debiteure oor 60 dae om vinniger te betaal of verminder kredietlimiete van sulke debiteure

4

2.2

Bereken die bedrag ontvangbaar van of betaalbaar aan SAID vir BTW op 31 Augustus 2016.

Sien slegs een reël na. Kan nie tekens omruil nie. Ken hoogste punt toe.

✓   ✓   ✓   ✓   ✓✓   ✓✓   Een deel korrek

$$14\ 250 - 27\ 720 + 2\ 940 - 1\ 120 - 1\ 330 + 40\ 880 = 27\ 900$$

$40\ 880 - 1\ 120 = 39\ 760 = \text{drie punte}$

OF

$$-14\ 250 + 27\ 720 - 2\ 940 + 1\ 120 + 1\ 330 - 40\ 880 = -27\ 900$$

$-40\ 880 + 1\ 120 = -39\ 760 = \text{drie punte}$

OF

Saldo aan begin:	14 250
Uitset 40 880 – 1 120 – 1 330	38 430
Inset 27 720 – 2 940	(24 780)
	27 900

OF

BTW-KONTROLE	
27 720	14 250
*1 120	*2 940
*1 330	40 880
27 900	
58 070	58 070

10

TOTALE PUNTE

40

VRAAG 3

3.1

3.1.1	Uitgawe ✓ Aanvaar herkenbare afkortings
3.1.2	Bedryfsbate ✓
3.1.3	Bedryfslaste ✓
3.1.4	Netto bedryfskapitaal ✓

4

3.2 **AUDITVERSLAG**

3.2.1

Aan wie is die auditverslag gerig?
Aandeelhouers ✓

1

3.2.2

Wie moet verseker dat die finansiële state opgestel en by die algemene jaarlikse vergadering voorgelê word?
Direkteure / Bestuur / CEO / CFO ✓

1

3.2.3

Fralezi Bpk. het 'n (gekwalifiseerde/ongekwalifiseerde/weerhouding-van-mening-) auditverslag ontvang.
Ongekwalifiseerd ✓ **Sien die twee dele onafhanklik na**
Verduidelik jou keuse. Enige geldige antwoord ✓
Redelike weergawe / skoon verslag / Het nie enige tekortkominge in finansiële state aangetoon nie. / Volgens IFRS of Maatskappywet.

2

3.2.4

Verduidelik waarom die onafhanklike ouditeure na bladsynommer 11–29 in die verslag verwys het.
Enige geldige verduideliking ✓✓ **Deelpunte vir onduidelike / onvolledige antwoorde**

- Ouditeure is slegs vir 'n deel / sekere bladsye van die jaarlikse verslag verantwoordelik.
- Hulle is nie verantwoordelik vir die ander inligting in die jaarverslag nie.
- Die finansiële state op bladsye 11–29 is onderhewig aan audit / ondersoek.
- Addisionele inligting, soos korporatiewe sosiale belegging sake, is nie geaudit nie.

 Moet nie statistiese steekproewe as 'n rede aanvaar nie.

2

3.3

**FRALEZI BPK.
INKOMSTESTAAT VIR DIE FINANSIËLE JAAR GEËINDIG 30 JUNIE 2016**

Verkope (4 777 300 ✓ – 35 700 ✓) Een deel korrek	4 741 600	7
Koste van verkope Ken 3 punte indien = Indien Verkope + 297 200 ÷ 1,7	(2 964 000)	
Bruto wins Een deel korrek, KVV moet afgetrek word	1 777 600	7
Ander inkomste Bewerking een deel korrek	110 640	
Huurinkomste (101 900 ✓ + 6 000 ✓✓ – 8 300 ✓✓) Een deel korrek -2 300 vier punte Ken een metodepunt toe vir berek van 8300 indien teken verkeerd	99 600	
Oninbare skulde verhaal	10 540	
**Voors vir oninbare skulde-aans (3 732 ✓ – 3 232 ✓) Een deel korrek kan uitgawe wees indien fout begaan	500	
Bruto bedryfswins Bewerking	1 888 240	12
Bedryfsuitgawes Bewerking	(1 177 000)	
Direkteursfooie	375 000	
Salarisse en lone	365 540	
Diverse uitgawes Enige syfer minder as bedryfsuitgawes totaal; ignoreer hakies Wees bedag op nie-gepaste syfers in hierdie reël ingevoeg b.v. korting, versekering	129 406	
Waardevermindering (124 260 ✓ – 6 300 ✓ + 5 040 ✓✓) -1 260 drie punte Een deel korrek; -14 700 + 13 440 drie punte -vir oud; + vir nuwe	123 000	
Ouditfooie (23 000 ✓ + 7 250 ✓)	30 250	
Herstelwerk (100 000 ✓ + 6 000 ✓)	106 000	
Verpakkingsmateriaal (13 600 ✓ – 3 700 ✓) 1 748 drie punte	22 344	
Advertensie (20 596 ✓ + 1 900 ✓✓ – 152 ✓) Een deel korrek	10 560	
Verlies deur diefstal (9 300 ✓ + 1 260 ✓) Sien w/v aans bo;toorgest tek OF (28 560 een m/ punt – 18 000 een punt) Een deel korrek	5 000	32
**Handelsvoorraadtekort (209 500 ✓ + 21 000 ✓✓ – 225 500 ✓) Een deel korrek maar nie 225 500 nie kan as surplus getoon word indien foute begaan	711 240	
Bedryfswins Kontroleer = verkope x 0,15	28 480	
Rente-inkomste Wins voor rente uitgawe – bedryfswins	739 720	
Wins voor rente-uitgawe Bewerking van onder af op	(39 720)	
Rente-uitgawe Moet korrek geplaas & afgetrek wees, hakies nie nodig nie	700 000	
Netto wins voor belasting Bewerking; Moet meer as R504 000 wees	(196 000)	9
Inkomstebelasting vir die jaar Ignoreer hakies	504 000	
Netto wins na belasting		

Vreemde items -1 (maks -2)

**Ken punte toe vir bereken indien item fout geplaas; - 1 vir plasing (maks -2)

TOTALE PUNTE

70

60

VRAAG 4

4.1

4.1.1	C	✓	Solvensie
4.1.2	D	✓	Likiditeit
4.1.3	B	✓	Opbrengs op ekwiteit
4.1.4	A	✓	Hefboom

4

4.2.1 **GEWONE AANDELEKAPITAAL:****GEMAGTIGDE AANDELEKAPITAAL**

1 500 000 gewone aandele

UITGEREIKTE AANDELEKAPITAAL

Aanbieding, foutiewe of ontbrekende besonderhede -1 (maks-1)

900 000	Gewone aandele op 1 Julie 2015	9 180 000
✓ (75 000)	Aandele terugkoop (Gemid.: R10,20)	(765 000) ✓✓
✓ 125 000	<u>Aandele uitgereik</u> teen R10,80 per aandeel	1 350 000 ✓
✓ 950 000	Gewone aandele op 30 Junie 2016 Bewerking een deel korrek; repurchase deducted & issued added	9 765 000 ✓

7

BEHOUE INKOMSTE: Aanbieding, foutiewe of geen besonderhede -1 (maks -2)

Saldo op 1 Julie 2015	360 000
Netto wins na belasting	444 500
Fondse gebruik vir terugkoop van aandele 75 000 ✓ x 0,50 ✓ (10,70 – GAP gebruik) OF (802 500 – syfer van GAK Een deel korrek	(37 500) ✓ Moet nie 0 aanvaar nie
Gewone aandele dividende Moet in hakies of afgetrek wees Een deel korrek	(481 250) ✓
Interim (434 250 ✓ – 162 000 ✓) OF 481 250 een punt -209 000 een punt Een deel korrek	272 250 ✓ Moet nie 162 000 aanvaar nie
Finaal	209 000 ✓
Saldo op 30 Junie 2016 Moet terugkoop van aandele en GAD aftrek	285 750 ✓

9

4.2.2 Bereken die verandering in lening vir die Kontantvloeistaat.

8 000 000 – 4 500 000 = 3 500 000 ✓✓ **Geen deelpunte**

Bereken die inkomstebelasting betaal vir die Kontantvloeistaat.

23 400 ✓ + 190 500 ✓ – 6 200 ✓ = 207 700 ✓ **Een deel korrek;**
OF
 – 23 400 – 190 500 + 6 200 = –207 700

OF T-rekening met bedrae aan korrekte kant

Debiet	Krediet
207 700	23 400
6 200	190 500

2

4.2.3 Netto verandering in kontant en kontantekwivalente

Netto verandering in kontant en kontantekwivalente	✓ 808 000
Kontant en kontantekwivalente (begin van jaar) <small>(-610 500 een punt + 7 500 een punt)</small>	✓✓ (603 000)
Kontant en kontantekwivalente (einde van jaar)	✓ 205 000

4

4.2.4 Bereken die vuurproefverhouding op 30 Junie 2016.

1 015 000 een punt – 564 000 een punt: 635 200
451 000 twee punte
 (246 000 ✓ + 205 000 ✓) : 635 200 ✓ = 0,7 : 1 ✓ **Een deel korrek; moet in formaat y : 1 wees**

Bereken die skuld-ekwiteit-verhouding op 30 Junie 2016.

8 000 000 ✓ : 10 050 750 ✓ = 0,8 : 1 ✓ **Een deel korrek; moet in formaat y :1 wees aanvaar 0,79 :1**

Bereken die % opbrengs op gemiddelde aandeelhoudersbelang (OOAB) vir die jaar geëindig 30 Junie 2016.

$$\frac{444\,500\ \checkmark}{\frac{1}{2}\ \checkmark (10\,050\,750\ \checkmark + 9\,540\,000\ \checkmark)} \times \frac{100}{1}$$

9 795 375 drie punte

4,5% ✓ **Een deel korrek; kan nie R, sent, ens. wees nie)**

Bereken die netto batewaarde per aandeel (NBW) op 30 Junie 2016.

$\frac{10\,050\,750\ \checkmark}{950\,000\ \checkmark} \times 100 = 1\,058\ \text{sent}$ ✓ **Een deel korrek OF R10,58 OF 1057,9 sent**
Moet rand of sent wees

4

3

5

3

4.2.5 Die maatskappy se likiditeit het verbeter. Haal DRIE finansiële aanwysers aan om hierdie stelling te staaf. Verskaf syfers en neigings.

DRIE geldige aanwysers ✓ ✓ ✓ Syfers en neigings ✓ ✓ ✓

Bedryfsverhouding – 0,3 : 1 tot 1,6 : 1

Vuurproefverhouding – 0,1 : 1 tot 0,7 : 1 sien 4.2.4

Debiteure-invorderingstydperk – 43 dae tot 36 dae

Moet nie krediteurebetalingstermyn of voorraadomssetsnelheid aanvaar nie
Indien meer as drie aanwysers gegee is, -1 vir ekstra aanwyser / vreemde aanwyser; max -2

6

4.2.6 Verskaf berekeninge om die verandering in die dividend-uitbetalingsbeleid te toon.

Vergelyking van DPA met VPA vir 2015 ✓ Berekening / berekening geimpliseer ✓

Vergelyking van DPA met VPA vir 2016 ✓ Berekening / berekening geimpliseer ✓

Moontlike berekeninge vir twee punte:

- 2015: $35/58 = 60,3\%$ OF $0,6 : 1$ OF Betaal meeste van verdienste uit/meer as 50%
- 2016: $55/51 = 107,8\%$ OF $1,1 : 1$ OF Betaal meer as verdienste uit

Moontlike berekeninge vir een punt:

- 2015: Betaal 35c uit 58c verdienste / behou 23c van 58c verdienste
- 2016: Betaal 55c uit 51c verdienste / 4c van vorige verdienste uitbetaal

4

Verduidelik waarom die direkteure besluit het om die beleid te verander. Noem EEN punt met syfers.

Enige EEN geldige verduideliking ✓ Relevante syfers ✓

Antwoorde vir twee punte:

Om aandeelhouers tevrede te stel vir:

- OOAB verminder (van 6,2%) tot 4,5%. Sien 4.2.4
- Markprys verminder (van 1 030) sent tot 1 000 sent.
- VPA het (van 58) sent na 51 sent verminder.

Moet nie aanvaar dat NBW afgeneem het nie; dit is as gevolg van die besluit

Antwoorde vir een punt

- Stel aandeelhouers tevrede / Moedig nuwe aandeelhouers aan
- Om direkteure herverkies te kry by AJV

2

4.2.7 (a) Bereken Mary se % aandeelhouding op 1 Oktober 2015 ná die terugkoop van aandeel.

Moet nie hierdie punt toeken indien nog 'n syfer bygetel is nie

$$\frac{420\,000 \checkmark}{(900\,000 \checkmark - 75\,000 \checkmark)} \times 100 = 50,9\% \checkmark$$

825 000 twee punt

x 100 = 50,9%

Een deel korrek Aanvaar 51%

Moet minder as 100% wees; % teken nie nodig nie

4

(b) Verduidelik hoe Mary deur die besluit om die aandeel terug te koop, bevoordeel is.

Verduideliking   Deelpunte vir onduidelike / onvolledige antwoord

Mary het die meerderheidsaandeelhouer geword

2

(c) Die onafhanklike ouditeur het uitgevind dat Mary die besluit om die aandeel terug te koop, geneem het sonder om die direksie in kennis te stel. Waarom behoort die onafhanklike ouditeur hieroor bekommerd te wees?

Antwoorde vir twee punte Deelpunte vir onduidelike / onvolledige antwoord

- Nie goeie korporatiewe bestuur nie / Nie volgens King Kode nie
- HUB kan nie sulke besluite sonder die res van die raad se toestemming neem nie.
- Word as binnehandel beskou / misbruik van posisie vir persoonlike voordele
- Oneties / Nie deursigtig nie

Antwoorde vir een punt:

Nie goed nie / nie reg nie / King Kode / Corporate governance / Kon ander aandeelhouers of direkteure uitstem

2

4.2.8 Die Kontantvloeistaat toon vaste bates wat vir die bedrag van R4,5 miljoen aangekoop is. Sien bron eerste na. Indien dit korrek is, moet besluit met bron ooreenstem. Verduideliking moet relevant tot die bron en die besluit wees.

Hoofbronne van befondsing met syfers (meer as R1 000 000 elk)	Goeie/ Slegte besluit	Verduideliking met finansiële aanwysers/syfers
Bron 1: Verhoging in lening - R3 500 000 Bron ☒ Syfer ☒ Verwysing kan na 2015-aanwysers gemaak word.	Sleg ☒	Die mpy is negatief gerat. OOTKA (8,2%) is laer as die rentekoers op lenings (12%). Moet rentekoers met OOTKA vergelyk OF Finansiële risiko het toe geneem. Die skuld-ekwiteit-verhouding neem toe van 0,5 : 1 tot 0,8 : 1 (Sien 4.2.4). Moet as sleg aangedui word want daar is 'n negatiewe hefboom
Bron 2: Uitreik van aandeel - R1 350 000 Bron ☒ Syfer ☒	Goed ☒	Aandeel is verkoop teen R10,80 per aandeel wat meer is as die markprys van R10,30 (2015) of R10,00 (2016) of NBW van 10,60. OF Indien hierdie geld geleen is, sal rente teen 12% betaalbaar wees / Het risiko verminder want S/E verhouding sou hoër as 0,8:1 gewees het OF Mary is nie meer meerderheidsaandeelhouer nie; besit 44% van die aandeel.
	OF Sleg	Sien 4.2.4 OOAB van 6,2% tot 4,5% afgeneem. / VPA het van 58 tot 51 sent afgegaan NBW kon hoër as 1058 sent gewees het

10

TOTALE PUNTE

75

5.2 BESTUUR VAN VOORRADE**5.2.1 Watter besluit het Kyle geneem ten opsigte van die verkoopprijs van die lessenaars? Verskaf syfers.**

Besluit ✓ Syfers ✓

- Hy het die winsopslag van 60% tot 80% verhoog.
- Hy het die verkoopprijs van R1 920 tot R2 520 verhoog./met R600 / met 31%

2

Hoe het hierdie besluit die onderneming beïnvloed? Noem TWEE punte. Verskaf syfers.

Enige twee geldige punte ✓ ✓ Syfers ✓ ✓

- Bruto wins het van R259 200 tot R336 000 toegeneem / met R76 800 / met 29,6%
- Voorraadomssetsnelheid het van 7,2 tot 6,0 keer afgeneem.
- Bestellings van lessenaars het tot 300 / met 70 eenhede afgeneem / met 19%
- Verkope van lessenaars het tot 300 / met 65 eenhede afgeneem / met 18%

4

5.2.2 Was dit 'n goeie idee van Kyle om 'n goedkoper verskaffer van stoele te kry?**JA/NEE:** Nee ✓**Verduidelik TWEE punte. Verskaf syfers.**

Enige twee geldige punte ✓ ✓ Syfers ✓ ✓

- Die bruto wins het van R148 920 tot R95 200 afgeneem /met R53 720 / met 36%
- Die terugsendings het van 0 tot 90 eenhede toegeneem / die klante is nie tevrede met die gehalte van die produk nie / Het tot laer netto verkope 680 in vergelykig met 730 van vorige jaar gelei
- Die goedkoper prys van R490 het nie die voorraadomssetsnelheid beïnvloed nie, dit het konstant op 4,0 gebly /stoele is blykbaar nie gewild by klante nie.

5

5.2.3 Op grond van die gegewe inligting, verskaf TWEE afsonderlike voorstelle aan Kyle om in 2017 die wins op drukkers te verbeter.

Een geldige punt vir prys ✓ Syfer ✓ Een geldige punt vir bestellings ✓ Syfer ✓

Voorstel 1 (met syfers):

- Kyle moet die prys verhoog; Enige syfer tussen R975 en R1 200. **OF**
- Kyle moet die WO% verhoog; Enige % tussen 25% en 70%.

Voorstel 2 (met syfers):

- Kyle moet die aankoop van drukkers beplan / moet bestellings opvolg om aan die vraag van 925 eenhede te voldoen (dus 200 meer as die huidige verkope). **OF**
- Kyle moet die voorraadomssetsnelheid van 11,8 keer handhaaf / die voorraadomssetsnelheid van 11,8 keer verbeter

Antwoorde vir slegs een punt:

Vind goedkoper verskaffer / Vra deposito van klante / Voorafbetaling / volg op die bestelling van klante / onderhandel handelskorting op aankope.

4

TOTALE PUNTE

30

VRAAG 6

6.1.1 TWEE items wat foutiewelik in die Kontantbegroting opgeteken is:

Enige TWEE van: ✓ ✓
 Indien meer as twee items gegee is, -1 vir ongeldige item / vreemde item; max -1

Korting ontvang
 Waardevermindering
 Oninbare skulde

2

6.1.2 TWEE items in die Kontantbegroting wat NIE in die Geprojekteerde Inkomstestaat sou verskyn NIE:

Enige TWEE van: ✓ ✓
 Indien meer as twee items gegee is, -1 vir ekstra item / vreemde item; max -1

Kontant van debiteure
 Vaste deposito verval
 Betalings aan krediteure
 Terugbetaling van lening

2

6.2 DEBITEURE-INVORDERINGSKEDULE

MAANDE	KREDIETVERKOPE	SEPTEMBER	OKTOBER
Julie	120 000	8 400	
Augustus	151 200	60 480	✓✓ 10 584
September	172 800	86 400	✓✓ 69 120
Oktober	✓✓ 198 720	50% van kredietverkope	☑☑ 99 360
		155 280	Bewerking een deel korrek ☑ 179 064

9

6.3 BEDRAE VIR DIE KONTANTBEGROTING

	BEWERKINGS	BEDRAG
(a)	Kontantverkope vir September 288 000 ✓ x 40% ✓ 172 800 een punt x 40/60 een punt	115 200 ☑ Een deel korrek
(b)	Betalings aan krediteure vir Oktober 252 000 ✓ x ¹⁰⁰ / ₁₈₀ ✓ x ⁹⁶ / ₁₀₀ ✓ 140 000 twee punte – 5 600 een punt 241 920 twee punte	134 400 ☑ Een deel korrek
(c)	Direkteursfooie vir Oktober 216 000 ✓ x ² / ₃ ✓✓ x ¹³⁵ / ₁₀₀ ✓ 144 000 drie punte +50 400 een punt (72 000 + 25 200) x 2 Een punt twee punte een punt	194 400 ☑ Een deel korrek
(d)	Rente op lening vir Oktober ✓ ✓ ✓ ✓ 6 875 – (12,5% x 52 800 ÷ 12) 550 drie punte een punt 6 600 twee punte 4 400 twee punte een punt een punt een punt een punt (660 000 – 520 000) x 12,5% ÷ 12 607 200 twee punte	✓☑ R6 325 Een deel korrek

18

6.4.1

Die direkteur het die metode van betaling aan die verkoops persone verander.

Verduidelik hoe dit die verkoops persone bevoordeel het. Haal syfers aan.

Verduideliking ✓ Syfers ✓

Alhoewel die salarisse verminder is van R40 000 tot R12 000, het hulle 'n kommissie van R66 150 ontvang (totaal: R78 150) / 95,4% of R38 150 meer as hulle vorige salarisse

Verduidelik hoe dit die onderneming bevoordeel het. Haal syfers aan.

Verduideliking ✓ Syfers ✓

Werklike verkope is meer as die begrote syfers met R201 600 (489 600 – 288 000); verkope is 70% hoër as begroot.

4

6.4.2

Die direkteur is nie bekommerd oor die oorbesteding aan verpakkingsmateriaal nie. Verduidelik waarom dit die geval is. Haal syfers of berekeninge aan.

Verduideliking ✓ **Beide items nl. Verkope en Verpakkingsmateriaal moet genoem word**

Syfers ✓✓ ✓✓

Kandidate moet persentasies aanhaal. Indien totale aangehaal is, ken slegs een punt vir elke item toe. Kandidate moet persentasies van hierdie twee items vergelyk om vol punte te verdien.

Verkope is 70% meer as begroot, terwyl verpakkingsmateriaal slegs 20% meer as begroot is.

OF

Verpakkingsmateriaal is begroot op 5% van verkope, terwyl dit slegs 3,5% van verkope behoort.

Antwoord vir een punt:

Verpakkingsmateriaal sal toeneem as verkope toeneem.

5

TOTALE PUNTE
40

TOTAAL: 300